

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
РАДА З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ І
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СВІТОВІ
ТЕНДЕНЦІЇ**

**Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
студентів та молодих вчених**

23 жовтня 2019 р., Україна, м. Івано-Франківськ

**Івано-Франківськ
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
2019**

УДК 330.3+336+658
ББК 65.9 (4 УКР)
А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
 (протокол № 10 від «30» жовтня 2019 р.)*

Редакційна колегія:

Благуно І.С., д.е.н., професор (голова); Якубів В.М., д.е.н., професор (заступник голови); Баланюк І.Ф., д.е.н., професор; Дмитришин Л.І., д.е.н., професор; Пилипів Н.І., д.е.н., професор; Романюк М.Д., д.е.н., професор; Ткач О.В., д.е.н., професор; Левандівський О.Т., к.е.н., доцент; Ткачук І.Г., д.е.н., професор; Галушак І.Є., д.п.н., доцент; Гнатюк Т.М., к.е.н., доцент; Кондур О.С., д.п.н., доцент; Стефінін В.В., к.е.н., доцент; Шкроміда В.В., к.е.н., доцент; Щур Р.І., к.е.н., доцент; Плєць І.І., к.е.н., доцент.

А 43 Актуальні проблеми соціально-економічного розвитку: регіональні особливості та світові тенденції: Матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів та молодих вчених 23 жовтня 2019 р. – Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», – 338 с.

У збірнику опубліковано матеріали конференції, присвяченої актуальним проблемам соціально-економічного розвитку держави, регіонів і підприємств та перспективам їх вирішення.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Банківська система, гроші і кредит»; «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»; «Економіка і підприємництво»; «Математичне моделювання та інформаційні технології в економіці»; «Менеджмент і маркетинг»; «Міжнародна економіка та бізнес»; «Облік, аналіз та контроль»; «Податкова і бюджетна системи».

Видання призначене для науковців, викладачів, фахівців підприємств та представників органів влади, причетних до питань соціально-економічного розвитку та студентів.

Відповідальні за випуск – Гнатюк Т.М., Плєць І.І.

Матеріали подано у авторській редакції.

Відповідальність за зміст матеріалів, їх відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори.

УДК 330.3+336+658
ББК 65.9 (4 УКР)

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019

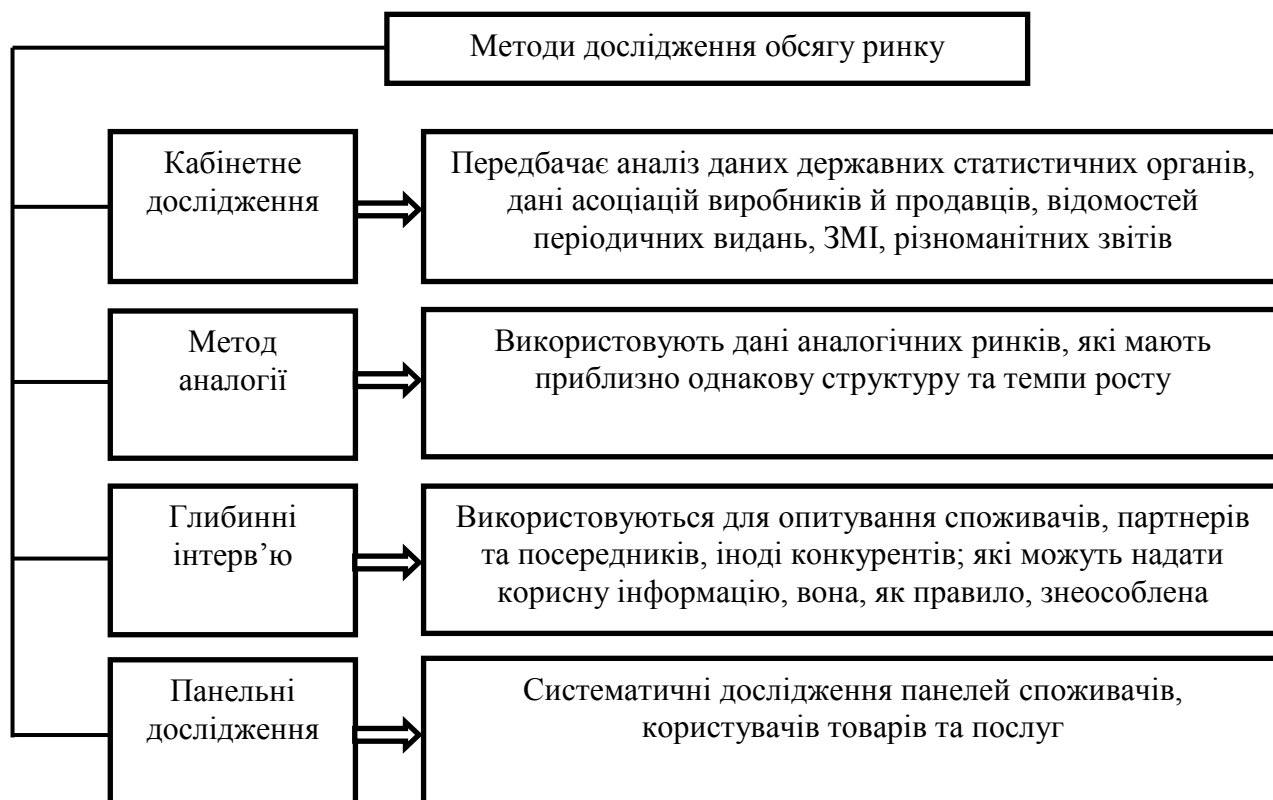

Рис. 1. Методи визначення обсягу ринку [2, с. 124].

Ми переконалися, що маркетинг є невід'ємною частиною життєдіяльності суспільства. Він пов'язаний з усіма сферами нашої діяльності, тому необхідно знати якомога більше про його закони і специфіку.

Література:

1. Храбатин О. І. Основи маркетингу: навчальний посібник. К.: НУХТ, 2014. 103 с.
2. Жегус О. В. Маркетингові дослідження: навчальний посібник / О.В. Жегус, Т.М. Парцирна; ФОП Іванченко І.С. Х., 2016. 237 с.

Королько Н. І.,
Ткач О. В., д.е.н., професор
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКВАКУЛЬТУРИ В ПРИМОРСЬКИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

У нашому все більш глобалізованому та взаємопов'язаному світі багато людей продовжують страждати від нестачі їжі, безпеки, нерівномірного економічного розвитку та деградації довкілля. Ці питання посилюються через зростаючий тиск людського населення та глобальні зміни клімату. Світове населення налічує більше як сім мільярдів на початку 2012 року, і, за прогнозами, він досягне вісім мільярдів до 2027 року. Відповідно до досліджень

Світового банку, майже мільярд людей щодня страждає від недоїдання. Крім того, зміни клімату за прогнозами, призведуть до втрати сільськогосподарського виробництва у багатьох країнах, що розвиваються, що призведе до зростання недоїдання та затримки зусиль для боротьби з бідністю та продовольчою незахищеністю. Одне традиційно оцінене джерело харчування, риба, набуває все більшого значення в країнах, що розвиваються, як білковий продукт і джерело харчування, на яке можна базуватися в часи економічних чи кліматичних труднощів. Однак, управління аквакультурою не встигає за цим попитом.

Операції з аквакультури непланові, нерегульовані та є причиною значної деградації місцевої екосистеми. Через велике значення як продовольчої риболовлі, так і аквакультури для продовольчої безпеки і економічні потреби багатьох людей у країнах, що розвиваються, ці сектори потребують участі національних урядів, а також агенцій розвитку та партнерів-виконавців, які підтримують їх [3].

Аквакультура визначається як культивування або вирощування тварин чи рослин у воді на будь-якому з їх життєвих етапів. Ця форма сільського господарства, як і інші форми землеробства, потребують чистої води та поживних речовин. Вхідні дані змінюються залежно від потреб цільового виду. Це види сільського господарства, які потребують мінімум харчування. Окрім чистої води ланцюг вимагає мало або взагалі ніяких входів або добавок. Приклади включають морські водорості та тварин, що годують фільтруючими (моллюсками, устрицями), які збирають поживні речовини та дрібні частинки їжі з навколишніх вод. Ці види є більш екологічними видами культур, оскільки не потребують внесення кормів або місця проживання. Види вище в харчовому ланцюжку (наприклад, хижаки, лосось або тунець) вимагають більше вкладень, таких, як риба або рибне борошно, крупи або зерно. Таким чином, чистий внесок аквакультури в продовольчу безпеку залежатиме від типу обраного виду та методу розвитку ефективної культури [1].

Маючи всі свої потенційні переваги, аквакультура також може мати ризики. Аквакультура відповідальна за впровадження екзотичних та інвазивних тварин, рослин та хвороби у всьому світі. Екосистеми були порушені цими інвазивними видами або хворобами, що призводить до зниження продуктивності природних систем, втрати місцевих засобів до існування та загрози для місцевих або навіть національної економіки. Оскільки культивується більше видів, генетичні запаси транспортуються навколо світу, створюючи ризик втечі культурних запасів у дику природу. Використання хорошого управління у практиці, поряд із сильною політикою, регулюванням та наглядом, можуть допомогти мінімізувати ці та інші ризики.

За оцінками Продовольчої і Сільськогосподарської Організації Об'єднаних Націй (ФАО) до 2030 року виробництво продуктів рибальства і аквакультури виросте до 201 млн. тон. Це на 18% більше у порівнянні з поточним рівнем виробництва в 171 млн тон.

Аквакультура буде продовжувати рости в світі як система виробництва продуктів харчування і, як очікується, це захоплює рибне виробництво до 2030

року. Виробництво аквакультури і надалі буде критично важливим, особливо в розвитку країн, що забезпечують зростання у світі популяції з високоякісним тваринним білком. Він також забезпечує все більший дохід від врожаю та експорту для багатьох країн [2].

В Україні працюють у сфері аквакультури 3325 підприємств. З огляду на те, що на ринку останнім часом з'являються нові потужні господарства, можна говорити про прибутковість цього бізнесу.

Україна має теоретично значний природний потенціал для розвитку рибного господарства й аквакультури: площа внутрішніх водойм України — 1,3 млн гектарів (одна з найбільших у Європі), загальна площа водойм України — 10,4 млн гектарів. Потенційний обсяг виробництва продукції української аквакультури експерти оцінюють у 98 тис. тонн.

За даними статистичної звітності, у 2016 році в умовах аквакультури вирощено риб родини сомових — 108 тонн, лососевих — 331, осетрових — 117 тонн. За умов суттєвого здешевлення вартості кормів, електроенергії та відповідного зменшення собівартості продукції варто розраховувати на зростання виробництва райдужної форелі, кларієвого сома, осетрових.

У 2018 році загальний вилов риби та інших водних біоресурсів підприємствами України сягнув 88,6 тис. тонн, зокрема, в Азовському морі — 21,3 тис. тонн.

За підсумками 2018 року в Україні було вироблено 66,4 тис. тонн рибної продукції. Це на 3 259 тонн більше, ніж у 2017 році. Загалом, виробництво рибної продукції у 2018 році в абсолютному вимірі зросло на 5,2%, у порівнянні із попереднім періодом.

Аквакультура — непоганий бізнес з масою плюсів. При правильному підході бажаний результат обов'язково буде досягнутий. Переваги спеціалізації на розведенні, вирощуванні й торгівлі гідробіонтами незаперечні.

Сильні сторони цього напрямку діяльності такі:

— риба і рибопродукти, а також молюски, зокрема мідії, та інші екзотичні види мають велике значення для здорового харчування. Вони — джерела цінних поживних речовин, зокрема білку, фосфору, йоду та ін., які часто не візьмеш з іншої їжі. Риба — це 17 % тваринного білка, що споживається в усьому світі, і 6,5 % білка від загальної маси;

— риба і морепродукти асоціюються зі здоровим способом життя, кількість прихильників якого зростає семимільними кроками. Відповідно, обсяги споживаної рибної продукції також збільшуються. А коли є попит, розумно забезпечити пропозицію;

— популярності набуває, передусім, високоякісна рибна продукція. Споживачі готові платити більше, будучи впевненими, що купують найкраще. Так відпадає потреба значно здешевлювати продукт, шляхом зниження його якісних параметрів.

Проблеми конкурентоспроможності української аквакультурної галузі пояснюється наступним чином:

1. Недоліки у процесі орендування водних об'єктів.
2. Недостатня кількість висококваліфікованого персоналу.

3. Проблеми доступу до ринків збуту продукції.
4. Недоступність ринків капіталу.
5. Високий рівень витрат на корм.

Успіх українських морських ферм напряму залежить від державної підтримки, як показує американський досвід. Зважаючи на тривалу тенденцію щорічного падіння виробництва аквакультури України, скорочення запасів водних живих ресурсів у внутрішніх водоймах, старіння та відсутність механізмів відновлення основних фондів виробництва, недосконалість законодавчої бази тощо, необхідні дієві заходи щодо подолання зазначеної кризи. Необхідно провести ряд реформ у межах приватизації та оренди водних ділянок, спрощення системи оподаткування, пропаганди та популяризації морського бізнесу, системі визначення лімітів та розподілу квот на добичу водних живих ресурсів, запровадження вигідних лізингових програм, залучення іноземних інвесторів тощо.

Досвід світової рибної індустрії має стати у нагоді Україні, яка, маючи традиційно високий рівень споживання риби та морепродуктів, берегову морегосподарську інфраструктуру, ініціює процеси щодо відродження та сталого розвитку рибного господарства, як пріоритетної галузі національної економіки, що дозволить повернути собі статус та авторитет морської держави, відновити експортний рибпромисловий потенціал, забезпечити продовольчу безпеку, зокрема через створення національних центрів аква- та морекультури.

Література:

1. Вдовенко Н.М. Державне регулювання розвитку аквакультури в Україні: Монографія / Н.М. Вдовенко. – К: Кондор-Видавництво, 2013. – 464 с.
2. Деренько О.О. Удосконалення інструментів регулювання ринку продукції аквакультури / О.О. Деренько. – Інтелект ХХІ № 6, 2017. – С. 38 – 40.
3. Оверковська Т. Правові засади охорони водних біоресурсів у сфері аквакультури [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/23.pdf>

Куманова П. В.,

Літвінов О. С., к. е. н., доцент

Одеський національний економічний університет

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА РАХУНОК МАРКЕТИНГОВОГО МЕХАНІЗМУ

Актуальність проблеми забезпечення стійкої конкурентоспроможності підприємств зростає в результаті посилення конкуренції у більшості галузей економіки України, прискорення політичних і соціальних змін, розвитку ринкової економіки. У сучасних умовах господарювання підприємства будь-якої сфери діяльності функціонують за умов жорсткої конкуренції за споживача, ресурси, ринки збуту тощо. Для стабільного довгострокового розвитку за умови динамічного зовнішнього середовища будь-яке підприємство має бути конкурентоспроможним.